

İntihal / Plagiarism

This article was checked by

programında bu makale taranmıştır

Makale Bilgisi / Article information

Makale Türü / Article types	: Araştırma Makalesi / Research article
Geliş Tarihi / Received date	: 05.04.2023
Kabul Tarihi / Accepted date	: 02.06.2023
Yayın Tarihi / Date published	: 20.06.2023

Atıf / Citation

Nalbant, M. V. (2023). Türkçede Birleşik Fiiller ile Birleşik Zamanlı Fiillerin Yapısı ve Bu Terimler Üzerine Bir Değerlendirme. *Uluslararası Türk Lehçe Araştırmaları Dergisi / International Journal of Turkic Dialects (TÜRK LAD)*. 7. Cilt, 1. Sayı, 25-30.

TÜRKÇEDE BİRLEŞİK FİLLER İLE BİRLEŞİK ZAMANLI FİLLERİN YAPISI VE BU TERİMLER ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

The structure of compound verbs and compound tense verbs in the Turkish and an evaluation on these terms

MEHMET VEFA NALBANT¹

Öz

Türkiye Türkçesini konu alan ve tasvirî gramer yöntemiyle yazılmış dil bilgisi kitaplarında birleşik fiiller; basit yapıda kurulmuş (isim + yardımcı fiil) birleşik fiiller ve tasvirî fiiller (fiil + fiil yapısında kurulmuş) olarak sınıflandırılmıştır.

Birleşik zamanlı çekimde ise, iki zaman ekinin cevheri fiil yardımıyla üst üste gelişleri dikkate alınmış, yapıda yer alan iki zaman ekinin ifade ettiği zaman değeri göz önünde tutularak bu fiil çekim biçimine ad verilmiştir.

Birleşik fiillerin adlandırılmasında ve incelenmesinde yapıyı oluşturan birimlerin kök hâlindeki durumlarının, birleşik çekimli/zamanlı fiillerin ise üst üste gelen zaman eklerinin işlevlerinin dikkate alınarak incelendikleri gözlemlenmektedir.

Her iki başlıkta da inceleme ve adlandırma yapısal özelliklere ve dil biliminin inceleme yöntemlerine aykırı bir şekilde yapılmıştır.

Bu makalenin sınırları içinde, birleşik fiillerin yapısal incelemesine gidilecek, yapılan incelemeler eleştirilecek ve birleşik fiillerin yapıca aynı olduğu, farkın fiilin bağlanma yönüne bağlı olarak anlamsal olduğu ortaya konacaktır.

Basit zamanlı ve birleşik zamanlı fiil konusunda da yapısal bir inceleme ortaya konarak cümle dediğimiz yapının bildirme işlevine vurgu yapılacak basit zamanlı fiil çekimiyle birleşik zamanlı çekimin ayrıştığı noktalar üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Birleşik sözcükler, Birleşik fiiller, Birleşik zamanlı fiil çekimi, Cevheri fiil, Bildirme.

¹ Pamukkale Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Eski Türk Dili ABD

El-mek: vnalbant@gmail.com

ORCID ID: 0000-0001-6897-5259

Abstract

Compound verbs are classified as simple (noun + auxiliary verb) compound verbs and descriptive verbs (verb + verb structure) in grammar books written with descriptive grammar method about Turkey Turkish.

In conjugation, the overlapping of the two tenses with the help of the main auxiliary verb has been taken into account, and this verb conjugation form has been given a name considering the time value expressed by the two tense suffixes in the structure.

In the naming and examination of compound verbs, the stem forms of the units that make up the structure, and the functions of the overlapping tenses of the conjugated / tense verbs are examined.

In both titles, the analysis and naming were done in a way contrary to the structural features and the examination methods of linguistics.

Within the boundaries of this paper, the structural analysis of the compound verbs will be made, the studies will be criticized and it will be revealed that the compound verbs are the same in structure and the difference is semantic depending on the verb's connection direction.

By presenting a structural analysis of simple and compound tense verbs, the declarative function of the sentence structure will be emphasized and the points where simple tense verb conjugation and compound tense conjugation diverge will be emphasized.

Keywords: Compound words, Compound verbs, Conjugate verb conjugation, Main auxiliary verb, Copula.

1. Giriş

İki veya daha fazla dil biriminin dizimsel boyutta bir araya gelmesi sonucu ortaya çıkan ve kendi aralarında tek bir bütün oluşturan birimler birleşik/bileşik (compound) olarak adlandırılır. Türkçede adlar, fiiller ve cümleler, birleşik yapılar kurabilmektedir.

Birleşik adlar konusunda Türkçe için hazırlanmış gramer kitaplarında bir uzlaşma olduğu görülmektedir. Bununla birlikte birleşik fiiller ile birleşik zamanlı fiillerin ele alınmasında ise sorunların olduğu kolaylıkla saptanabilmektedir. Sorunların söz konusu birleşik yapıların adlandırılmaları ve yapıları arasındaki farktan kaynaklandığını açıkça belirtmek gerekir. Bu incelememizde sorunlu olmakla birlikte üzerinde uzlaşmış terimleri değiştirme gibi bir önerimiz olmayacaktır. Fakat dil bilgisi kitaplarında terimlerin açıklanmasına ilişkin birtakım düzeltmeler yapılacaktır.

Türkiye Türkçesini konu alan ve tasvirî gramer yöntemiyle yazılmış dil bilgisi kitaplarında birleşik fiiller, basit yapıda kurulmuş (isim + yardımcı fiil) birleşik fiiller ve tasvirî fiiller (fiil + fiil yapısında kurulmuş) olarak sınıflandırılmıştır.

Birleşik zamanlı çekimde ise, iki zaman ekinin cevheri fiil yardımıyla üst üste gelişleri dikkate alınmış, yapıda yer alan iki zaman ekinin ifade ettiği zaman değeri göz önünde tutularak bu fiil çekim biçimine ad verilmiştir.

Birleşik fiillerin adlandırılmasında ve incelenmesinde yapıyı oluşturan birimlerin kök hâlindeki durumlarının, birleşik çekimli/zamanlı fiillerin ise üst üste gelen zaman eklerinin işlevlerinin dikkate alınarak incelendikleri gözlemlenmektedir.

Bu makalenin sınırları içinde, birleşik fiiller ve birleşik çekimli fiiller incelenecek, bu iki dillik yapıya verilen adlar ve bunları oluşturan yapılar üzerinde durulacaktır.

Adlandırma/terimleştirme ile yapının bu iki dillik yapıda çoğu kez uygunluk göstermediği ortaya konmaya çalışılacaktır².

2. Birleşik Fiil Kavramı, Tanımlanması ve Yapısı

Birleşik fiil, bir ad ile bir yardımcı fiilin veya iki ayrı fiil şeklinin yahut da ad soylu bir veya birden çok kelime ile bir esas fiilin birleşmesinden oluşan ve tek bir kavrama karşılık olan fiil türleri olarak tanımlanmıştır (Korkmaz, 2009: 150). Bir başka tanıma göre “bağlı ögesi eylem olan yapılardır; bu yapıların asıl ögesi ise, zarf işleviyle kullanılmış bir ad veya zarf-eylem eki almış bir eylemdir (Karaağaç, 2013: 204)”. Bu tanımların ortaklaşan ve farklılaşan yönleri gramer yazıcılığındaki iki farklı yöne de işaret etmektedir. İlk tanımda tasviri dilliliğin ikinci tanımda ise dil bilimsel yaklaşımın yöntem olarak tercih edildiği söylenebilir. İkinci tanımın yapısalci yaklaşımı açıkça görülebilmektedir. Bununla birlikte iki bilim insanı da birleşik fiillerin türlerinin ortaya konmasında aynı yaklaşımı sergilemiştir.

Korkmaz (2009: 150-153), birleşik fiilleri bir ad veya sıfat ve yardımcı fiiller (et-, kıl-, ol, bulun- vb.) yardımıyla kurulanlar, bir sıfat-fiil yardımıyla sıfatlaşmış bir sıfat ve buna eklenen ol- yardımcı fiiliyle oluşmuş karmaşık fiiller ve iki fiilin birleşmesinden oluşmuş, birinci fiili zarf-fiil kuruluşunda bulunan tasvirî fiiller olarak üç başlıkta inceler. Korkmaz’ın başka bir eseri olan *Gramer Terimleri Sözlüğü*’nde (1992:146) ise tasvirî fiiller “zarf-fiil biçimindeki bir esas fiille bu esas fiildeki oluş ve kılışı tasvir niteliği taşıyan yardımcı fiilin özel bir anlam meydana getirecek şekilde birleşip kaynaşmasından oluşmuş birleşik fiil. Bunlar -abil-, -ama-, -a dur-, -I ver-, -A yaz- gösteren tasviri fiillerdir.” şeklinde tanımlanmıştır.

Korkmaz’ın bu ifadelerinden tasvirî fiilleri fiil+fiil (ilk fiilin zarf-fiil almış olduğu belirtilmesine rağmen) yapısında değerlendirdiği, tasvirî fiillerin türlerine ad verirken ise anlamlarının yanında yapıyı oluşturan zarf-fiil + tasvir ifade eden yardımcı fiili dikkate alarak da adlandırma yaptığı görülmektedir. Burada tam olarak ne yapı ne de anlam esaslı olan bir değerlendirme yapılmıştır.

Konuyu söz dizimi çevresinde değerlendiren Karahan (1995:36-39), birleşik fiilleri Korkmaz’la aynı yaklaşımla yani bir isim unsuru ile bir yardımcı fiilden oluşmuş birleşik fiiller, bir fiil unsuru ile bir yardımcı fiilden kurulan birleşik fiiller, anlamca kaynaşmış birleşik fiiller olarak ele almaktadır. Bu incelemede de tasviri gramercilik ilkelerinin gözetildiğini söylemek mümkündür.

Konuya ilişkin olan ve Türkçenin gramerine yönelik eserlerdeki örnekleri arttırmak mümkündür. Bu eserlerden birini vermiş olan Sezai Güneş (1996: 170-175) birleşik fiilleri, hareket kavramı oluşturan birleşik fiiller ve hareket kavramını değiştiren birleşik fiiller olarak iki başlık altında incelemektedir. İlk gruptaki fiiller et-, kıl-, yap- vb. yardımcı fiillerle kurulmuş olanlardır. İkinci grupta yer alanlar ise tasviri fiillerdir. İlk gruptaki fiillerin hareket kavramı isim unsurunun anlamına dayanmaktadır. Yani yardımcı fiil ismi fiilleştiren bir yapım eki gibi görev yapmaktadır. İkinci grup fiiller olan tasvirî fiiller ise zarf-fiil eklerini alan bir asıl fiile bu fiili tasvir eden yardımcı fiillerle oluşmuşlardır. Bunların hareket anlamı asıl fiilin hareket kavramına dayanır (Güneş, 1996: 172). Güneş, tasvirî fiillerin yapısını doğru bir biçimde ortaya koymakla birlikte zarf-fiil eki almış ve asıl hareketi üzerinde taşıyan fiile ise asıl fiil demektedir. Oysaki ilk fiil zarf-fiil ekini alarak zarflaştırılmıştır.

Karaağaç da birleşik fiilleri adlarla yapılan birleşik eylemler ve eylemlerle yapılan birleşik eylemler olarak temelde ikiye ayırmaktadır. Karaağaç’a göre birleşik eylem yapılarındaki yardımcı eylemler Türkçenin addan eylem ve eylemden eylem yapım ekleri gibi

² Söz konusu konuyu ele alma ve terimlerin kullanılması konusunda genellikle iki kaynaktan yararlanılmıştır. Bunlar Zeynep Korkmaz tarafından kaleme alınan *Türkiye Türkçesi Grameri Şekil Bilgisi*, Ankara, TDK Yay., 2009 ve Günay Karaağaç tarafından hazırlanmış *Türkçenin Söz Dizimi, İstanbul, Kesit Yay., 2009 ve Dil Bilimi Terimleri Sözlüğü*, Ankara, TDK Yay., 2013’tür. Başka yazarlar tarafından kaleme alınmış eser ve sözlüklerden de ihtiyaç duyuldukça yararlanılmıştır.

çalışmaktadırlar (Karaağaç, 2013: 204-206) . Bu ifadeden de anlaşılacağı üzere Karaağaç tasvirî fiilleri fiil+fiil yapısında değerlendirmekte bu nedenle de zarf-fiil eki almış fiile gelen yardımcı fiili bir fiilden fiil yapım eki olarak ele almaktadır. Karaağaç eylemlerle yapılan birleşik fiiller başlığı altında ilk fiilin zarf-fiil aldığını göstermesine rağmen bu fiilleri “bir eylemden sonra bil-, ver-, gel-, gör- vb. yardımcı eylemlerini getirerek oluşturulan söz öbeği” olarak tanımlamakta ve ilk zarf-fiilli unsuru da fiil olarak göstermektedir.

3. Birleşik Fiil Kavramı, Tanımlanması ve Yapısı Üzerine Öneriler

Birleşik fiilleri konu edinen eserlerde şu ortak ve farklı noktalar göze çarpmaktadır.

a. Birleşik fiil terimi üzerinde uzlaşmıştır.

b. Birleşik fiillerin türlerinin adlandırılmasında ise yukarıda da görüldüğü gibi değişiklikler vardır.

c. Bazı araştırmacılar yapılarını göstermekle birlikte tasvirî fiilleri fiil+fiil yapısında göstermektedirler.

d. Hiçbir bilim adamı iki farklı birleşik fiilin aynı yapıda olduğunu göstermemiştir.

Bu iki birleşik fiilin yapısını şu şekilde göstermek mümkündür:

a. **İsim (asıl isim veya isim soylu sözcük) + yardımcı fiil:** Bu yapıdaki fiillerin ilk parçası isim veya isimleşmiş sözcüktür. Yardımcı fiil, birleşik yapıyı oluşturan ilk unsuru fiilleştirmek için kullanılır. Hareket yardımcı fiil üzerindedir.

b. **Zarf-fiil eki alarak zarflaşmış fiil+ yardımcı fiil:** Bu birleşik fiillerin (tasvirî fiiller) yapı olarak ilk grup fiilden bir farkı bulunmamaktadır. Bunlar da temelde isim soylu sözcük+ yardımcı fiil yapısındadır. Yardımcı fiil geçici olarak zarflaşan fiili tekrar fiilleştirmek üzere bir isimden fiil yapım eki olarak görev yapmakta bu arada artık zarflaşmış fiilin hareketini tasvir etmektedir. *f-zf (yani zarf/isim soylu sözcük) + tasvir eden yardımcı fiil*. Tasvir eden yardımcı fiil zarf-fiil alan ve zarflaşan unsurla gramerleşerek bir birleşik yapı oluşturmaktadır. Bu fiil gramerleşerek, ancak yardımcı fiille anlamsal olarak tamamlanmıştır. Yapı bakımından ilk grup birleşik fiil yapısıyla bir farkı yoktur. Bu nedenle gramer kitaplarımızda bu fiillerin yapıca değil anlamca farklı olduğu gösterilmeli, tasvirî fiillerin fiil+fiil yapısındaki fiiller olarak adlandırılmasından kaçınılmalıdır.

4. Birleşik Çekimli Fiil Kavramı, Tanımlanması ve Yapısı

Birleşik çekimli fiil / birleşik zaman terimi “bildirme ve tasarlama kiplerinin bağlı oldukları şekil ve zamanın görülen geçmiş zaman (hikâye), duyulan geçmiş zaman (rivayet) içinde meydana geldiğini veya şarta bağlı olarak ortaya çıktığını ifade etmek kullanılan ve i- (er-) ek-fiilinin yardımıyla kurulan zaman” (Korkmaz, 1992: 28, Topaloğlu, 1989: 44) olarak tanımlanmıştır.

Birleşik çekimli/zamanlı fiil kavramıyla birlikte karşımıza cevheri fiil ve bildirme kavramları çıkmaktadır.

Cevheri fiil, ana yardımcı eylem, isim fiili, salt eylem, boş eylem, bildirme eki olarak adlandırılan eski er-, bol- ve tur- eylemleri varlık ve olay bildirmelerini gerçekleştirmektedirler. Oluş bildiren ana yardımcı eylemin önündeki her şey, varlık da eylem de, söz ve söz öbeği de cümlede aynı değerdedir, çünkü var oluş varlık için de eylem ve olay için de söz konusudur (Karaağaç, 2013: 110-115).

Ergin (2009: 314-332/501-567), isim fiili olarak adlandırdığı cevheri fiilin görevini birleşik fiiller yapmak ve isimleri fiilleştirmek olarak ortaya koymuştur. İsim fiilin dört çekiminin bulunduğunu belirten Ergin, isimleri fiilleştiren bu unsurun Türkiye Türkçesinde düşerek görevini şahıs eklerine aktardığını, üçüncü şahıslarda er- cevheri fiili yerine ise tur-biçiminin kullanıldığını söylemektedir. Ergin açıklamalarının devamında cevheri fiilin ekleşip ekleşmemesine göre birleşik fiil çekimi ve fiil birleşik çekimi ayrımına gider. İlkinde cevheri fiil ekleşmemiş ikincisinde ise ekleşmiştir. Ergin’in en önemli açıklaması ise şu cümlelerde

verilmiştir ki biz de cevheri fiilin işlevi ve birleşik zamanlı çekimlerin ortaya çıkmasında aynı noktadan hareket edeceğiz. Cümle şu şekildedir:

“Birleşik çekimde birleşik fiilin önündeki asıl fiil kipi şüphesiz bir çeşit isim durumuna düşmektedir. Böylece, isim olarak hiçbir zaman kullanılmayan, daima fiil hüviyetini muhafaza eden kipler bile i- fiilinin aslında isim muamelesi görmektedirler... Yani aslında birleşik çekim faile bir fiil isminin i- fiili vasıtası ile isnadından ibarettir.” (Ergin, 2009: 314-332/501-567)

Türkçede ana yardımcı eylem varlık ve olay bildirmelerini gerçekleştirmektedir. Sözlerin ve söz öbeklerinin sonuna getirilerek varlık bildirmesini yani ad cümlesi yüklemi yaparken cümlelerin sonuna getirilerek olay bildirmesi, yani eylem birleşik çekimlerini kurmaktadır (Karaağaç, 2013: 113). Karaağaç eylem birleşik çekimini olay bildirmesi olarak da adlandırmaktadır. Karaağaç (2013: 115), var oluş kavramı önündeki varlık (söz veya söz öbeği) ve olay (cümle)’in aynı değerde bulunduğunu da ifade etmektedir. Varlık bildirmeleri, ad cümlesi yüklemine ortaya çıkarılırken olay bildirmeleri birleşik kipleri yaparlar... Ad cümlesi varlık bildirmesi, birleşik çekim ise olay bildirmesidir.

Banguoğlu (1974: 447-481) birleşik çekimli fiilleri yardımcı fiillerle kurulmuş birleşiklerden çıkıp fiil çekimleri arasına girmiş yapılar olarak değerlendirmektedir. Birleşik çekimli yapıların da cevheri fiilin üzerine gelen geçmiş, dolaylı geçmiş ve dilek kipi eklerini alarak kurulduğuna vurgu yapar. Banguoğlu, cevheri fiilin bir durum fiili, salt fiil olduğunu ifade ederek birleşik ve katmerli çekimlerini konu eder.

Birleşik zamanlı çekimi ve bu nedenle cevheri fiili ve görevlerini konu edinen gramer eserlerimizde genel anlamda bir uzlaşma olduğu görülmektedir. Muharrem Ergin’in kısaca değinmesi dışında, başka eserlerde birleşik zamanlı denilen yapıların cevheri fiilden önce bulunan çekimlenmiş biçimlerinin isimleştiği konusunda bir değinmede bulunulmamıştır.

Birleşik zamanlı çekim ile katmerli fiil çekimi arasında cevheri fiilin tekrar isimleşen unsuru fiilleştirmesi ve çekime tekrar hazır hâle getirmesi bakımından bir fark olmadığı da belirtilmemiştir.

5. Sonuç ve Öneriler

Birleşik fiil çekimini konu edinen gramer kitaplarımızda şu hususlara değinilmiştir:

a. Gramer kitapları cevheri fiil yardımıyla kurulan yapıların bildirme ve birleşik fiil çekimi oldukları konusunda ortaklardır.

b. Cevheri fiilin birleşik çekim yapımındaki rolü, anlamı ve oluşturduğu birleşik çekimlerin türü konusunda uzlaşmıştır.

c. Birleşik çekime ek olarak katmerli fiil çekimine bazı gramer kitapları yer vermiş bazıları ise yer alamamıştır.

d. Gramer kitaplarında cevheri fiillerin kurmuş olduğu gramer yapıları çözümlenmemiştir.

Farklı durumlar ise şöyle sıralanabilir:

a. Muharrem Ergin tarafından cevheri fiilin önündeki unsurların aslında birer isim olduğuna değinilmiştir.

b. Karaağaç varlık ve olay bildirmelerinin aslında bir isim olduğunu açıklamaları ile belirtmiş fakat yapı çözümlemesi yapmamıştır.

Bu bilgilerden hareketle şu önerilerde bulunmak mümkündür:

a. Üzerinde uzlaşılmış terimleri değiştirme konusunda bir önerimiz olmayacaktır.

b. İsimleri yüklemleştirmeye yarayan cevheri fiilin göreviyle, birleşik zamanlı çekimlerin oluşmasını sağlayan fiilin görevi aynıdır. Aşağıda da gösterileceği gibi her iki durumda da cevheri fiil aslında isim veya isimleşmiş bir fiili tekrar çekime hazır bir fiil haline getirmek için kullanılmaktadır.

c. İsimlerin/isim soylu sözcüklerin bildirmesinde cevheri fiil bunlara eklenerek bunları çekime hazır hâle getirir. Türkiye Türkçesinde çoğu kez düşmüş olan cevheri fiil i- görevini

şahıs eklerine yüklemiştir. *Ol kişi erür ol > Ol kişi ol veya Ol kişi erür/turur > O kişidir/insandır, men kişi erür men > men kişi men > ben kişiyim.*

d. Birleşik zamanlı çekimde kök veya gövde halindeki fiil önce zaman bildiren ve aslında bir fiilimsi alan eki alarak sıfatlaşır/isimleşir, ardından isim soylu olan bu sözcük üzerine cevheri fiili alarak tekrar fiilleşir ve çekime hazır hale gelir. İkinci zaman ekini alan fiil artık bir isimdir ve şahıs ekini alarak tümü isim olan cümleyi tamamlar. Katmerli çekimde ise ikinci zaman/fiilimsi ekini alan fiil tekrar isimleşir ve cevheri fiille yüklem olmaya hazır hâle gelerek zaman/fiilimsi ve şahıs ekleriyle çekimlenir.

Bu durumu daha iyi anlatabilmek için Kutadgu Bilig'den alınmış bir örneğin sonundaki eki değiştirerek şöyle vermek mümkündür:

Kutadgu Bilig'deki örnek *udır erdiğ erse* “uyur idinse” şeklindedir ve gramer kitaplarımızda bu çekim katmerli fiil çekimi ve geniş zamanın hikâyesinin şartı olarak adlandırılır. Bu yapıyı *udır ermiş erdiğ* şeklinde farklı zaman ekleriyle kurmak mümkündür. Bu yapının çözümlemesi şu şekildedir:

Yüklem (İ(BF(İ (BF(İ (FK < zmn/sf)) < cevheri fiil) < zmn/sf) < cevheri fiil)) < zmn/sf) kişi (Ø) < şhs/iyelik))

Kaynaklar

- Banguoğlu, T. (1974). *Türkçenin Grameri*. İstanbul: Baha Matbaası.
- Ergin, M. (2009). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayrak Yayınları.
- Güneş, S. (1996). *Türk Dili Bilgisi*. İzmir: DEÜ Yayınları.
- Karaağaç, G. (2009). *Türkçenin Söz Dizimi*. İstanbul: Kesit Yayınları.
- Karaağaç, G. (2013). *Dil Bilimi Terimleri Sözlüğü*. Ankara: TDK Yayınları.
- Karahan, L. (1995). *Türkçede Söz Dizimi, Cümle Tahlilleri*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Korkmaz, Z. (1992). *Gramer Terimleri Sözlüğü*. Ankara: TDK Yayınları.
- Korkmaz, Z. (2009). *Türkiye Türkçesi Grameri Şekil Bilgisi*. Ankara: TDK Yayınları.
- Topaloğlu, A. (1989). *Dil Bilgisi Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: Ötüken Yayınları.

Etik, Beyan ve Açıklamalar

1. Etik Kurul izni ile ilgili;
 - Bu çalışmanın yazar/yazarları, Etik Kurul İznine gerek olmadığını beyan etmektedir.
2. Bu çalışmanın yazar/yazarları, araştırma ve yayın etiği ilkelerine uydıklarını kabul etmektedir.
3. Bu çalışmanın yazar/yazarları kullanmış oldukları resim, şekil, fotoğraf ve benzeri belgelerin kullanımında tüm sorumlulukları kabul etmektedir.
4. Bu çalışmanın benzerlik raporu bulunmaktadır.